Poštnina plačana v gotovini

gorenjski GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA KRANJ

Leto III. Št. 24 | Kranj, 15. junij 1950 | Cena din 2·—

Ob obletnici Župančičeve smrti

Že je leto dni, odkar so položili Župančiča k njegovim trem prijateljem: Ketteju, Murnu in Cankarju.

Leto dni smo imeli časa, da si iz razdalje ogledamo Župančičev lik. Toda oči še vedno boječe gledajo na njegovo neizčrpno zapuščino.

Tudi za Župančiča veljajo Ševčenkove besede: „Zgodovina mojega življenja je del zgodovine moje domovine.“ Župančičeva beseda je prvič posvetila v mračni čas slovenske zgodovine pred prvo svetovno vojno. Tuji imperializem je hotel iz nas napraviti narod hlapcev in dekel ter izbrisati našo kulturo. Klerikalni pomogači so si vzeli kmeta, liberalni pa meščana. Naš proletariat je komaj stopal v zgodovino in šele iskal orientacijo. V taki stvarnosti je bil Župančič preveč tesno povezan s svojo zemljo, da bi mogel prisluškovati samo utripom svojega notranjega doživljanja, kot je to delal v prvih pesmih. Izseljevanje kmeta, jedra slovenskega naroda, je zavzelo tak obseg, da je moralo zaskrbeti mislečega človeka. Tudi v duhovnem življenju je morda to najžalostnejše dejanje. Naša kultura je bila krizantema siromakova. V zatohli sobi ljubljanske cukrarne se zbirajo štirje lačni poeti in sanjajo o deželi lepe Vide. Poslopje, ki sprejema naplavino mesta, mora postati delavnica naše „moderne“. Kette in Murn usahneta zaradi — lakote. Cankar se dvigne v silnem protestu, in napove požar hlapca Jerneja. Župančič sicer ne more za prijateljem, ve pa: „O domovina, kdor te ljubi zdaj, ljubiti mora s črnim gnevom v duši.“ Težko se odtrga od romantike, od prelesti rodne zemlje, valov njenih žit. Toda pretrda je resnica o propadanju našega kmeta.

„Siv dan je prišel; razšli smo se vprek in v širi, kamor gnala je sila življenja in srca nemir.“ Možje, „kot da goram se iz bokov izvili so: morajo v svet, in tujina se diči z deli njihovih rok. „Cankar takrat z gotovostjo ve, da bo težka Kalandrova roka kovala svet. Župančič se zapira v bolečino kakor školjka na morskem dnu in le „vdovice jo“ obtožuje. Toda že hiti pesnikova misel v „temino — daljino“. Nestrpno prisluškuje pesmi „obzidanih mest“, ritmu „rok in ramen, ki dvigajo kamen in hlod“, pripeva mrmranju brzojavnega droga, ki nosi v svet nove ideje. Dve leti nato pa že slišimo jasno spoznanje, kdo je brodar bodočnosti: „Vsi, ki poznate otiske zapestnic-spon;“ črni rudarji, polnagi nosači iz Trsta, sključeni tkalci, zidarji in drvarji, štajerski viničar, mož, ki se „družno z volom poti“. „Vi boste trdo kovali.“ da vstane, plane kladivar, kladivar silni iz nas.“

Vedno nujneje se je stara družba zapletala v propad, toda kdo bo pri velikem obračunu vodil narod? Tisti, ki so prišli „za duše barantat?“ Tisti, ki so peli: „narod moj?“ In uresničila se je pesnikova slutnja, da bo ostal zamujen usodni trenutek. „Vi, z našo besedo možje — kam, kam ste pahnili sebe in nas?“ Konec vojne je prinesel Župančiču še novo razočaranje, izgubo Koroške in Primorske: „Vse ure so bile in nihče še noče, a odprto je morje in votel je Kras.“ Pesnik postaja zagrenjen, podoben vihravemu jezdecu, ki pa je „razjahal konja, ga v polje pognal.“

Župančičeva pesem je skoraj umolknila za vso medvojno dobo. Pred koncem svojega življenja pa je le videl tisto, za kar so živeli vsi štirje „mladi“, „Iz istega gnezda ptiči“ — videl je narod svoboden in poveličan. V najtežjih dneh se je Župančič spet oglasil. Še brezupneje se je zdel pogreznjen narod v pogubo, a vendar v pesniku ni tiste mračnosti kot med prvo vojno. Zdi se, kot da mlada moč partizanskih odredov prehaja tudi v pesnika. Zanj ni srednje poti. Ponosno ravna le tisti, „ki rajši je v zanosu mladem pal, ko da izhiral bi v zatohli ječi.“ Pesnik dogoreva v strašnih okupacijskih letih. Boji se, da bo moral utihniti, „preden zarja nam prisveti.“ Toda ta bridkost je bila prihranjena njemu in nam — narod in pesnik sta skupaj doživljala zmagoslavje; trenutek, ko je bil „s krvniki ogabnimi boj izbojevan“ in se „razpočil je stari svet.“ Še več. Pesnik je videl, kako na razvalinah starega sveta rastejo temelji veličastne, nove stavbe.

Doživel je, da je narod pobral pohojeno krizantemo svoje kulture in umetnosti in na belih lističih je videl zapisano Cankarjevo in svoje ime. Zapustil nas je miren, ljubljen, priznan.

ŽUPANČIČEVA NAGRADA NAJBOLJŠIM ŠOLAM IN DRUŠTVOM

V soboto 10. t. m. je predsednik Izvršnega odbora Ljubljanske oblasti tov. inž. Levstik Jože sprejel predstavnike najboljše osnovne, sedemletne in srednje šole ter predstavnike najboljših kulturno umetniških društev ljubljanske oblasti. Po sklepu IO ljubljanske oblasti, ki je v počastitev našega velikega pesnika-ljudskega umetnika Otona Župančiča ustanovil Župančičevo nagrado v znesku 200.000 dinarjev, so bile podeljene diplome in denarne nagrade.

Med drugim je kot najboljša šolska ustanova bila nagrajena s 30.000 dinarji nagrade **sedemletna šola v Poljanah nad Škofjo Loko.** Šola ima obsežen okoliš. Učiteljstvo je s pravilnimi prijemi znalo pridobiti mladino, ji zbuditi veselje do dela ter staršem prikazati pomen sedemletk. Učiteljski kolektiv se tudi pridno udejstvuje v izven šolskem delu, posebej še tov. upravitelj. Celoten kolektiv redno rešuje vsa vprašanja vzgoje in šolstva s starši na roditeljskih sestankih.

Priznanje in denarno nagrado je prejelo tudi **sindikalno kulturno-umetniško društvo „France Prešeren“** iz Kranja, kateremu je bila dodeljena nagrada v znesku 20.000 dinarjev. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1948 z dvema sekcijama, danes jih ima že devet. Organizacijsko je zelo trdno; s svojimi sekcijami pogosto gostuje po vaseh kranjskega okraja. Za dvig politične vzgoje svojega članstva so sekcije uvedle politični in strokovni študij. SKUD „France Prešeren“ si je ob koncu podelitve Župančičevih nagrad zadal pred vsemi obvezo, da bo gostovalo v KLO Gorjuše med gozdnimi delavci, kar so navzoči z navdušenjem pozdravili.

Volitve v odbore AFŽ

Koncem tega meseca bodo po vseh krajevnih ljudskih odborih volitve v krajevne odbore AFŽ. Po mnogih odborih se vidi v pripravah za to veliko nalogo živahna razgibanost, čemur je bil povod že delo teh organizacij v Tednu matere in otroka.

Po vseh krajih imajo odborove seje, na katerih žene izbirajo kandidatinje in jih kritično pretresajo, ker hočejo izbrati res najboljše. Ponekod so s sedanjimi odbori zadovoljne in bodo iste samo izpopolnile. Potrebno pa je, da se organizacija AFŽ poživi prav po vseh krajih, ker delovne žene s svojim izkustvom lahko mnogo prispevajo k splošnem izboljšanju, pa naj si bodo to žene v industriji, v kmečko delovnih zadrugah ali na vaseh.

Prve volitve, na katere so se žene pripravile tudi s kulturnim programom, bodo v nedeljo v Naklem. Vsi ostali odbori pa naj se do volitev na svojih sejah temeljito pripravijo, da bodo potekale zadovoljivo v čast vsem našim ženam.

Socialistično tekmovanje ne sme roditi zavisti

Naša tekstilna industrija je toplo pozdravila predlog republiškega sindikata tekstilcev za nov način tekmovanja in sicer za tekmovanje po šahovskem načinu. To je prvo tekmovanje te vrste, enokrožno, ki zajame celotno tekstilno industrijo v republiškem merilu.

Večletna praksa pri izvajanju tekmovanj je pokazala, da se je treba na vsako tekmovanje temeljito pripraviti, da je treba vnaprej določiti ocenjevalno komisijo. Priprave za tekmovanje po šahovskem sistemu so prireditelji dobro organizirali, tudi rezultati se dnevno objavljajo, pojavile pa so se stvari, katerih verjetno nihče ni pričakoval in ki lahko nepovoljno vplivajo na nadaljnji razvoj tekmovanja.

Uspehi naših tekstilnih podjetij, predilskih in tkalskih brigad so zelo različni. Tkalske brigade v „Tiskanini“ zavzemajo peto do deseto mesto, „Kalanova“ predilska brigada iz istega podjetja pa je dosedaj dosegla prvo mesto. Uspehi ostalih brigad so slabši. Lahko se vprašamo, kje so vzroki, da je brigada „Florjančič Majde“ iz „Inteksa“ razen dveh tekmovanj dosedaj še vse izgubila, kljub prizadevanju vseh članov brigade in tehničnega vodstva, da brigada doseže čimboljši uspeh. Brigadirji, oziroma člani te brigade izgubljajo moralo spričo trditve, da druga podjetja, kakor n. pr. „Tiskanina“ in Predilnica Tržič na nepošten način dobivajo boljše ocene, in sicer na račun večurnega dela in na račun „elitnih“ brigad, sestavljenih iz samih udarnic, najboljših delavk „petletnic“. Težko je oceniti kdo zagovarja pravilno stališče. Na vsak način bi bilo večurno delo in sestavljanje „elitnih“ brigad popolnoma nepravilen pristop k tekmovanju, to bi bila neenakopravna borba za prvo mesto, za razpisano nagrado.

Predpogoj, da bo tekmovanje doseglo svoj namen, t. j. dvig proizvodnje je v tem, da imajo vsa podjetja in vse brigade pravilen odnos do socialističnega tekmovanja, da borba za prvo mesto ne rodi zavisti in škodoželjnosti ter nezdrave konkurence. Te napake, ki so se pokazale v prvih dneh tekmovanja ne vodijo k uspehu, pač pa le zavirajo in mrtvijo tekmovalni elan. Da bo tudi od tega tekmovanja imela skupnost čimvečje koristi, je te napake treba nemudoma odpraviti, za kar so odgovorne v prvi vrsti uprave podjetij in sindikalne organizacije, v kolikor pa se to ne more urediti na drug način, pa naj se sestavi komisija, ki bo napake raziskala in jih tudi odpravila, ker le tako lahko pričakujemo dober izid tekmovanja.

S socialističnim tekmovanjem obsojamo podlo dejanje češkoslovaških informbirojevskih oblasti

Kranj, 11. junija

Delovni kolektiv Industrije bombažnih izdelkov v Kranju je za doseg planskih nalog I. polletja in v znak protesta proti gnusnemu postopanju Češkoslovaških oblasti proti našim državljanom, pozval na nedeljsko tekmovanje 11. 6. t. l. najboljši brigadi tovarne „Tiskanina“ in „Inteksa“ iz Kranja. Tehnična priprava in izvedba tekmovanja je bila zelo dobra in so bili rezultati kljub pomanjkanju števcev objavljeni vsaki dve uri, kar je znatno poživilo elan tekmovalk. Posebno ostra borba se je po objavi prvih rezultatov ob 8. uri razvila [illegible] brigadami „Tiskanine“ in „Soča“ - IBI, kjer je bila razlika samo za 1%. Tekmovanje je trajalo od 6. do 12. ure in so bili končni rezultati naslednji:

1. mesto si je zasluženo priborila brigada „Soča“ - IBI, ki je presegla normo za 23.86%, izkoriščanje strojev je imela 95.89%, 2. mesto je zasedla brigada „Zila“ - IBI s presegom norme 20.07% ter izkoristila stroje 96.42%, 3. mesto brigada „Tiskanina“, ki je presegla normo za 18.73% izkoriščanje strojev 93.67% in 4. mesto brigada „Inteks“ s presegom norme za 12.90% ter izkoriščanja strojev 90.65%.

Po objavi končnih rezultatov so bile vsem brigadam podeljene male nagrade, nakar so se tekmovalci zbrali v tovarniški menzi, kjer je bilo protestno zborovanje, na katerem so obsodili gnusen zločin češkoslovaškega informbirojevskega režima nad našima državljanoma tov. Dimitrijevičem in Plešejem, ki sta do zadnjega diha ostala zvesta svoji socialistični domovini, Partiji in Titu.

REZULTATI TEKMOVANJA PO ŠAHOVSKEM NAČINU

Začetkom junija se je začelo v vseh naših tekstilnih tovarnah močno razgibano tekmovanje po novem šahovskem načinu za večjo storilnost dela. V republiškem tekmovanju je **tržiška predilnica in tkalnica** presegla v zadnjem tednu prav lepo povprečje preseganja dnevnih norm. V tkalnici tekmujeta dve brigadi: „Elan“ in „Soča“, ki sta imeli v zadnjih šestih dneh povprečje 130 do 132% doseganja dnevnih norm.

V predilnici pa so vključene v republiško tekmovanje kar tri brigade. Najboljša je brigada Pavlin Kati, ki dosega povprečje v zadnjih šestih dneh 122%.

V Gorenjski predilnici in tkalnici v Škofji Loki tekmujejo v republiškem merilu prav tako tri brigade, ki pa vsled slabega materiala niso doslej dosegle tisti delovni učinek, kakor bi bil v povoljnejših okolnostih mogoč. Najboljša je brigada Čarman Minke, ki je v dosedanjem tekmovanju povprečno dosegla 96% plana.

Zaključek Tedna matere in otroka

Teden matere in otroka je potekal v veliki razgibanosti dela naših žena. Po vseh mestih in krajih so se vršile prireditve, na katerih so bili vsi otroci obdarjeni, prav tako razne proslave in akademije. V Železnikih je bila tekom tega tedna odprta otroška restavracija. Najboljše pa so se v tem tednu izkazale žene iz Poljan, ki so odprle otroško igrališče in dnevne sobe za naše malčke in imele za zaključek otroški sejem. V Hotavljah so imele lep kulturni program in povorko, a v Sori akademijo, prav tako pa tudi v Križah, na Golniku in v Orehku.

V Kranju samem ni bil v celoti izveden program dela, ker ni bilo urejeno niti eno otroško igrališče, prav tako pa tudi ni prišlo do ustanovitve krpalnice, kar je bilo že zdavnaj predvideno. Vsekakor je priporočljivo, da si naše žene vzamejo vzgled po Poljanah, ker poljanske žene so s svojim delom dokazale, kakšni uspehi so možni če se pokaže le dobra volja. Želimo, da se vsaj zdaj pred volitvami v odbore AFŽ te naloge dokončno izvrše, kar bo vsekakor velik prispevek naših žena skupnosti.

Pionirsko slavje v Preddvoru

Preddvor, 4. junija.

Že zgodaj zjutraj so se naši pionirji zbrali pred šolo. Pričakovali so goste — pionirčke iz osnovne šole Olševek in mladino iz doma BH. Ti so držali besedo in so res prišli. Skupaj so nastopili v dvorani, kjer so množici gledalcev podali lep program petja, deklamacij in malih prizorčkov. Po končanem sporedu so odšli na telovadišče, kjer so deklice izvajale simbolične vaje, dečki pa so se igrali z žogo. Vsi otroci so bili pogoščeni z marmelado.

Kaj nam prinaša nova uredba o odkupu živine in masti

Takoj v začetku moramo poudariti, da stari predpisi o odkupih veljajo toliko časa, dokler ne bodo ljudski odbori kmetovalcem izdali novih odločb, sicer bi trpela prehrana naših mest. Razume pa se, da bodo vse količine, ki bodo oddane preden bodo dobila gospodarstva nove odločbe, štele v obveznost, ki jim bo predpisana po novi uredbi.

Kakšne olajšave prinaša kmetu nova uredba? Prvič to, da bodo kmetje ali zadruge lahko izpolnili svojo obveznost s tisto vrsto živine, ki jo bodo sami najlaže pogrešali (kmetje bodo lahko oddajali govejo živino, svinje, drobnico ali pa pitane gosi in purane) ne pa tako kakor doslej, ko je bilo v predpisu za obvezno oddajo natančno določeno: toliko kg te vrste živine, toliko kg one, toliko tretje. Poleg tega se bo pri predpisih tudi bolj gledalo na stvarne možnosti poedinih posestnikov. Naš okraj je že določil po krajevnih ljudskih odborih koliko ima poedini kraj gospodarske možnosti za oddajo, torej ne bo več možno, da bi revni hribovski predeli dobivali enake odločbe, kakor bogati ravninski kraji.

Oglejmo si kako je z oddajo masti? Po novi uredbi, kakor ste že prečitali, bodo kmetje oddajali mast namesto prašičev (če pa bo kdo hotel, bo svojo dolžnost kril tudi z oddajo pitanega prašiča, seveda se mu bo pri tem meso štelo za obvezno oddajo mesa). Za oddajo masti uredba že določa okvirne norme. Za gospodarstva II. skupine (3 do 5 ha) n. pr. od 8 do 55 kg masti. Pa bo kdo vprašal: zakaj ni natančno toliko in toliko, zakaj samo 8 kg ali pa celih 55 kg? Prav zato, ker so pogoji za svinjerejo v različnih deželah različni, prav tako pa tudi različni v posameznih rajonih. Okrajni ljudski odbor Kranj je pri izdaji odločb to že upošteval, koliko kdo zmore in koliko kdo ne.

Ali bo oddaja po novi uredbi kaj nižja kakor po stari? bo vsakogar zanimalo. Kar poglejmo! Po stari uredbi je moral kmet, ki je imel 5 do 8 ha obdelovalne zemlje in pašnikov, oddati 1 do 3 pitane prašiče. Po novi uredbi pa bo moral oddati 15—90 kg masti. Vsakdo ve, da en pitanec da več kakor 15 kg masti, trije pa več kakor 90 kg. Iz tega sledi, da so po novi uredbi bremena manjša, kakor po stari.

Po novi uredbi pa se krog kmetovalcev, ki bodo morali obvezno oddati mast, letos razširi tudi na kmete, ki imajo do 3 ha obdelovalne zemlje in pašnikov. To so mali kmetje, ki so do sedaj najbolj redno izpolnjevali svoje obveznosti do države. Mnogokrat niso imeli obvezne oddaje, pa so kljub temu prodali državi žito, mleko, živino in drugo. Brez dvoma bodo ti z oddajo masti radi pomagali pri graditvi socializma. Seveda je za njih norma nizka, da jo bodo zmogli, to je od 5 do 15 kg.

Kakor smo že omenili, bodo kmetje predpise o novi uredbi šele dobili. Ti predpisi bodo veljali za vse leto naprej. Če se bo komu zdel predpis nepravilen, se bo lahko pritožil na Okrajni ljudski odbor, kakor doslej. Novost v uredbi pa je ta, da se vsakdo lahko pritoži tudi čez predpis drugega kmeta, če se mu ta zdi nepravilen. Krajevni ljudski odbor mora na tako pritožbo odgovoriti v 15 dneh in izdati po potrebi nov predpis. Čez ta predpis pa bo možna še pritožba na okrajni odbor. Torej bodo odslej možnosti, da je nekdo, ki ima manjše posestvo, bolj obremenjen kot večji posestnik, veliko manjše.

Kaj pa cene? Kakor doslej, se bosta živina in mast odkupovali po državnih vezanih cenah. Toda poleg denarja bo vsakdo dobil tudi bone za nakup industrijskega blaga, ki bo zanj pripravljeno.

Kakor vidimo, prinaša nova uredba kmetovalcem precejšnje olajšave, pa tudi ugodnosti. Zato bo gotovo vzpodbudno vplivala na daljnji razvoj živinoreje. Seveda pa je še vedno potrebno, da pri določanju obveznosti za posamezna gospodarstva pomaga Fronta in da se v teh obveznostih organi oblasti pogovore z ljudmi na zboru volivcev ali na drugih množičnih sestankih.

Bliža se dan učencev v gospodarstvu

V bližnjih dneh bodo skupno z ostalimi šolami zaključili šolsko leto tudi učenci v gospodarstvu. Za zaključek šolskega leta se pridno pripravljajo v šoli in svojih delavnicah, saj se bodo naši širši javnosti predstavili z osrednjo razstavo ter fizkulturnim in kulturnim nastopom dne 18. junija v Kranju.

Življenje učencev v gospodarstvu je danes povsem drugačno, kot je bilo v času kapitalizma, ko je bil delavski naraščaj predmet vsestranskega izrabljanja in zapostavljanja. Prav dobro so nam v spominu tedanji vajenci, ki so bili vse prej kot človek. Nova država — nov družbeni red je temeljito preobrazil ponižane in razžaljene učence in jim dal vse možnosti razvoja, tako, da so danes učenci v gospodarstvu enaki svojim vrstnikom na ostalih šolah. Ljudska oblast je z zakonom in številnimi uredbami onemogočila izrabljanje učencev, usmerila strokovno šolstvo potrebam današnjega časa, uredila vprašanje dopustov, plač in socialnega zavarovanja učencev v gospodarstvu — skratka, dala je pravilnemu razvoju naših bodočih delavskih kadrov trdne osnove in oni poudarek, ki ga zahteva socialistično gospodarstvo in brezrazredna družba. Z zakonom o petletnem planu pa so se zahteve po strokovnih delavskih kadrih še povečale, saj je od njih odvisen razvoj in napredek naše industrije in socialističnega gospodarstva vobče.

V našem okraju, ki slovi po najrazličnejših panogah industrije in obrtništva je 15 nižjih strokovnih šol, kjer se usposablja naša mladina za bodoče naloge strokovnega udejstvovanja. Povedati moramo, da so vsi mladinski kolektivi nižjih strokovnih šol že dve leti v ostrem tekmovanju za dosego čim boljših rezultatov na področju šolske, strokovne in ideološko - politične izgradnje. Najboljši šolski aktiv je vedno nagrajen s prehodno zastavico. Točasno si je priboril zastavico kolektiv Mlekarske šole v Čirčah, ki je poleg aktiva gumarske šole najboljši mladinski aktiv nižjih strokovnih šol kranjskega okraja.

Kako se naši mladinci udejstvujejo, bo imela naša javnost priliko presojati v dneh 17. in 18. t. m., ko bodo otvorili naši učenci vseh strok in poklicev svojo razstavo v mali dvorani sindikalnega doma v Kranju. Tu bodo pokazali kremeniti Žirovci, učenci TŠČ prvovrstne gojzerje, učenci iz Češnjice se bodo postavili z izdelki iz sodarske stroke, zanimivosti iz kemične industrije in gumarstva bodo pokazali učenci tovarne Sava v Kranju, precizne izdelke iz kovinske stroke bodo razstavili odločni Iskrani, učenci mlekarske šole bodo prikazali odlične izdelke iz naše prehrambene industrije, zlasti iz mlekarstva in sirarstva, velika presenečenja pa obetajo tudi ostale šole Kranja, Škofje Loke, Tržiča in Cerkelj. Da se naš delavski naraščaj pridno udejstvuje na prosvetno-kulturnem in fizkulturnem polju, bo imelo naše ljudstvo možnost ugotoviti na javnem nastopu 18. junija.

Ta nastop bo pokazal kolikšen je napredek naše mladine in kakšne smernice ima vsa naša mladina strokovnih šol. Videli bomo kolikšna je razlika med preteklostjo in sedanjostjo, ki jo ustvarja sama naša mladina sebi in svojemu narodu v korist.

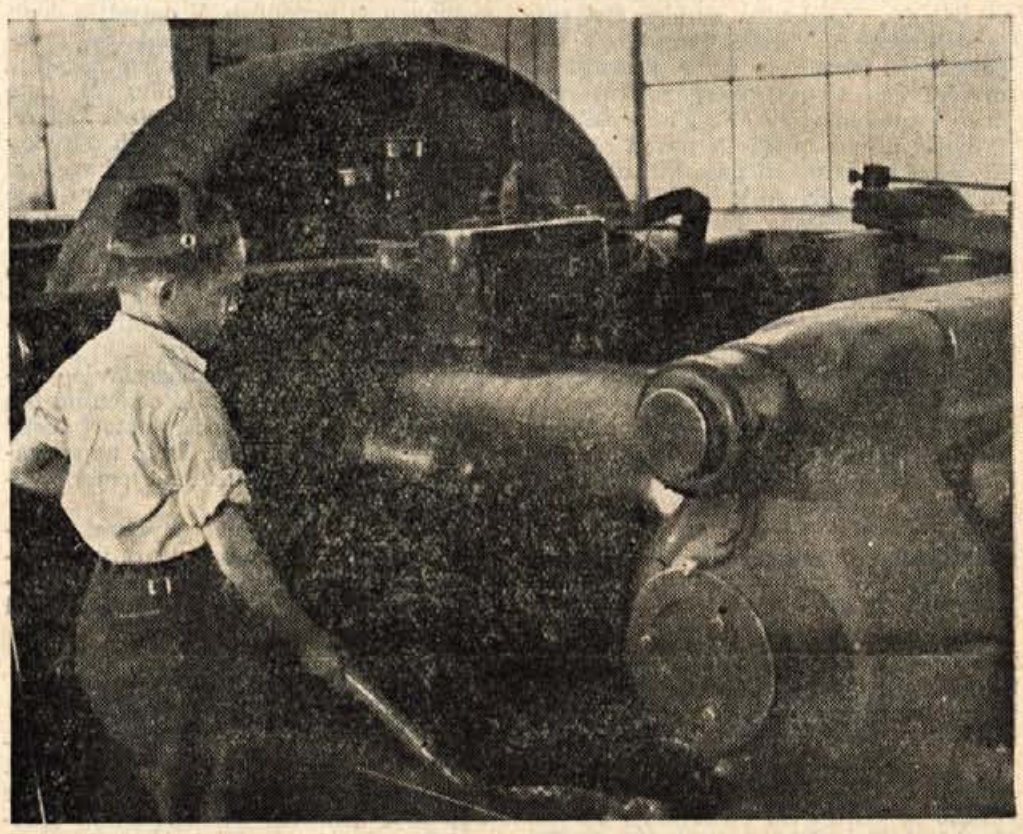

Naš Lojzek — čeprav majhen — je priden učenec gumarske šole v Kranju

Kmetijske zadruge okraja Kranj tekmujejo v denarnem varčevanju

Z vstopom siromašnega in srednjega kmeta v kmetijske in kmečko - delovne zadruge se zadružno gibanje vedno hitreje razvija. S tem v zvezi nastaja potreba organizacijske utrditve, predvsem pa okrepitve njih materialne in tehnične baze. Da bi se to doseglo, so potrebna znatna finančna sredstva, ki se v glavnem zagotovijo z državnim kreditnim planom. Toda za dopolnitev teh s planom predvidenih sredstev se morajo zadruge usmeriti k mobilizaciji lastnih virov vasi, tako glede materiala, kakor denarnih sredstev. Precejšnji del teh denarnih sredstev se lahko zagotovi z organiziranjem zbiranja denarnih prihrankov kmečkega prebivalstva, ki ležijo danes nekoristno po raznih skritih in nezanesljivih mestih. Obenem si zadruge lahko s pravilno organizacijo hranilno kreditnih odsekov, zbirajoč po njih denarne prihranke, zagotove povečanje obratnih sredstev svoje ekonomske baze, kakor tudi za dajanje posojil svojim članom. S tem se sprostijo določena sredstva, ki so namenjena zadružništvu in morejo tako koristno uporabiti za izvršitev drugih planskih nalog.

Kmetijske zadruge v okraju Kranj se tega zavedajo ter so si v zvezi s tem hranilni odseki pri zadrugah napovedali tekmovanje, ki ga je na pobudo okrajne varčevalne komisije organiziral hranilno kreditni odsek OZKZ in sicer po sledečih točkah: 1. Katera kmetijska ali kmečko-delovna zadruga bo imela bolje organiziran hranilno kreditni odsek; 2. Katera zadruga bo izvedla potom svoje varčevalne komisije najboljšo propagando z zbiranjem novih hranilnih vlog; 3. Katera zadruga bo po številu novih vlagateljev kakor tudi po znesku nabranih vlog z ozirom na strukturo in procent prebivalstva dosegla najboljše uspehe; 4. Katera zadruga bo najboljše izvršila likvidacijo starih vlog iz bivše Jugoslavije.

Hranilni odsek pri OZKZ bo na tekmovanjem vodil evidenco ter podelil najboljši zadrugi v nagrado kompletni radio aparat znamke „Kosmaj". Tekmovanje bo trajalo od 1. junija do 1. septembra t. l.

Kmetijske zadruge okraja Kranj se zavedajo velikega pomena gospodarske osamosvojitve ter so že kar pridno pristopile k temu tekmovanju in postavljajo dobre krajevne komisije, sestavljene iz vseh zastopnikov množičnih organizacij.

Naša država posveča varčevanju izredno veliko pažnjo, kar je razvidno že iz tega, da so se sprostile vse stare vloge iz bivše Jugoslavije ter so dane na razpolago hranilnim odsekom KZ, da jih tam vlagatelji dvignejo ali pa prenesejo na nove hranilne knjižice. Poleg teh je izšla uredba naše Zvezne vlade, s katero je zagotovljena tajnost in nedotakljivost vlog, ki se obrestujejo po 5%, člani zadružniki pa lahko dobivajo tudi posojila ali pa uporabljajo zadruge ta denar v svoje obratne namene.

V tem tromesečnem tekmovanju denarnega varčevanja, ki je že v celoti razgibalo kranjski okraj, bodo zadružniki ponovno dokazali, da zaupajo pravilnemu vodstvu naše države ter bodo ves odvišni denar za prodane poljske pridelke vlagali na hranilne knjižice ter s tem ustvarjali materialno podlago za splošen napredek mehanizacije našega kmetijstva in hitrejši dvig blaginje v naši državi.

Naše kmečko delovne zadruge se oskrbujejo s stroji

Kako važen je problem hitrejše obdelave kmečkih proizvodov spoznavajo vse naše kmečko delovne zadruge in si s tem v zvezi naročujejo v naših tovarnah potrebne kmetijske stroje. Tako je med drugim kmečko delovna zadruga na Jezerskem sprejela od naših tovaren moderno strojno mlatilnico, ki je doslej ni imela. Ta prispevek naših delovnih kolektivov za socialistično proizvodnjo na vasi bo vsekakor dobro odjeknil med našimi zadružniki, ki bodo s tem prispevkom mnogo skrajšali delovni čas in dali našemu ljudstvu, kar mu je za življenje najbolj potrebno.

Teden matere in otroka v Škofji Loki

Škofja Loka, 12. junija.

V soboto 3. t. m. je bilo prirejeno predavanje dr. Bratkove o nalezljivih otroških boleznih, ki je bilo zelo obiskano. Predavanju so vsi navzoči napeto sledili in v živahni diskusiji predavateljici postavljali razna vprašanja, na katere so dobili željene odgovore. Vsi prisotni so izrazili željo, da bi se taka predavanja še večkrat vršila.

V sredo 7. t. m. so članice AFŽ obiskale DID v Škofji Loki in se seznanile z nalogami te ustanove. Otrokom so podarile slaščice in pecivo, a samo ustanovo obdarile z igračkami in drugim potrebnim.

V četrtek 8. t. m. pa so članice AFŽ obiskale bolno, svojo dolgoletno predsednico Francko Bozovičarjevo in ji prinesle lepa darila. S tem so ji izkazale svojo hvaležnost za požrtvovalno in nesebično delo v organizaciji.

V petek 9. t. m. je Zveza borcev na svojem množičnem sestanku sklenila med drugim, da podari organizaciji AFŽ din 5000 za obdaritev najbolj potrebnih partizanskih sirot v tem tednu. V soboto zvečer pa je priredila AFŽ „pester glasbeni večer", na katerem so bile podane glasbene točke, tri recitacije Župančičevih pesmi ter nastop tov. Polenc Poldeta, ki je zapel dvoje pesmi. Večer je doživel velik uspeh.

11. junija pa je bil v Škofji Loki uspel pionirski dan. Začel se je na vse zgodaj z nastopom pionirjev, folklornih skupin in simboličnih vaj. Nato je bil sprevod skozi mesto do telovadišča, kjer so naši pionirji nadaljevali program, ki se je razvil v lepo manifestacijo naših najmlajših. V programu je sodelovalo 900 otrok in to iz osnovne šole Škofje Loke, gorske šole Škofja Loka in osnovne šole Reteče. Pionirji so bili ob koncu te velike prireditve obdarjeni z jestvinami in slaščicami.

O „novi bolezni" — epidemiji gripe

Pretekli ponedeljek je imel **dr. Bežek Josip** v mali dvorani sindikalnega doma ob veliki udeležbi ljudstva predavanje o „novi bolezni" — epidemiji gripe. Gripa ali influenca, oziroma španska bolezen se skoro vsako leto pojavlja v manjšem ali večjem obsegu. Nekatera leta pa se je pojavila posebno močno in to v epidemijski obliki. Znani sta leti 1889 in 1918, ko se je gripa razširila po vsem svetu in je bila takrat tudi velika smrtnost. Klinična slika gripe se skoro ob vsaki epidemiji menja ter tudi napada človeštvo v raznih dobah življenja z menjajočo strupenostjo.

Kako pa se izraža ta bolezen, kaj je njeno bistvo, kaj njen vzrok?

Različnim kliničnim slikam gripe, skupne osnovne bolezni so takšne: človek zboli nenadoma, z drhtavico ali mrzlico švigne vročina visoko do 40° C in še čez; glava, udje, roke, noge križ in meča zabole; bolnik izgubi vsak tek; nenavadna je stepenost, potrtost, utrujenost in oslabelost. K tej osnovni sliki bolezni stopajo v ospredje v enem slučaju bolj kataralni pojavi — nahod, lahka angina, grebenje v žrelu, draženje in suh kašelj v grlu, vnetje očesnih veznic; v drugem primeru bolj prebavne motnje, gablenje, driske, prelivanje in napenjanje v trebuhu, krči in bolečine; ali pa pridejo bolj do izraza živčne, možganske motnje: zaspanost, zmedenost in delirij, nezdržen glavobol z nagnjenjem na povračanje, ki dobiva značaj vnetja možganske mrene ali pa pride na samo možgansko vnetje.

Najbolj nevaren pa je pojav gripične pljučnice pri dojenčkih in malih otrocih pa katar najmanjših sapnic — bronhiolitis z drobnimi gnezdi pljučnega vnetja, kateremu podlegajo otroci v kratkem času s težko sapo, kratkim dihom, bledi in pomodreli v lice.

Že od predzadnje epidemije gripe leta 1889 so smatrali Pfeifferjev bacil influence za vzročnika gripe. — V resnici so ga našli ob epidemijah gripe v razmeroma velikem odstotku pri obolelih; ne pa z doslednostjo kakor najdemo Löfflerjev bacil pri davici ali Kochov bacil pri tuberkulozi ali Ebertov pri tifusu. Našli so ga tudi pri zdravih izven epidemij. Najdemo pa Pfeifferjev bacil v družbi z vsakdanjimi, skoro vedno v sopilih, gnezdečih po mirujočih kužnih klicah (streptokokih, pneumokokih, diplokokih) katere šele delamo odgovorne za pljučne komplikacije pri gripi.

Uganka nam je, zakaj in pod kakšnimi pogoji zadobi tako razprostranjeni in nedolžen Pfeifferjev bacil kar naenkrat tako napadalno moč ali virulenco, kakor se izražamo, da oslabi človeško telo v odporni moči in ga pripravi sprejemljivega za to bolezen in za napad s strani drugih bakterij. — Doumevajo in si predstavljajo, da sodeluje pri izbruhu epidemije gripe še neki nepoznani virus, ki pripravi pot, oslabi organizem, okrepi napadalno moč bacila influence in ostalih kužnih klic, kateri skupni sili šele zapade človeški organizem.

Povsod, ob vsakem času zlasti spomladi naleti zdravnik na gripi slična obolenja. Zlasti se je tvoril pojem „otroške gripe" z opisanimi osnovnimi gripnimi znaki. Prav gotovo niso to etiološko — po vzrokih — enotna obolenja, ampak povzročene po najrazličnejših mikroorganizmih, ki ob premraženju, „prehladu" in ob drugih okolnostih dobijo premoč nad odpornimi silami človeškega organizma. Ne moremo jih prepoznati kot pravo gripo — nalezljivo influenco. Le ob času epidemije nam bo taka obolenja lahko diagnosticirati kot pravo gripo.

Letošnja pomlad je prinesla Celju epidemijo gripe predvsem med dojenčke in male otroke s precejšnjo smrtnostjo tako, da je bilo zdravstveno vodstvo prisiljeno izdati nekaj ukrepov in opozoril ljudstvu. Vendar so govorice o pomoru bile pretirane in ravno tako govorice o „novi otroški kugi". Predavatelj je podal število umrlih Celjanov, ki so se oskrbovali izven ustanov — teh je bilo 6. Oboleli pa so skoro vsi otroci in so tudi preboleli.

Prav je, da signaliziramo nevarnost, da postanemo oprezni in budni, ter ukrenemo vse potrebno, da se zavre prenos bolezni, ki gre od človeka do človeka in sicer po kapljicah sline, obložene s kalmi pršeč človeku iz ust pri glasnem govorjenju, kihanju, kašljanju, pljuvanju itd. Da se izolira bolne in sumljive, da se prepreči druženje zlasti otrok v šolah, domovih, jaslih, množičnih nastopih itd. Veliko pažnjo je polagati na higieno ust.

Ni pa prav, da se ljudstvo prekomerno vznemiri in ga zajame panika, posebno ne v tem primeru, ko gre za slučaj manje epidemije na manjšo okolico. Mladino pa utrjujmo in očuvajmo pred prehladi že v času zdravja.

Skrb za rast in čistočo naših gozdov

Še izza vojne so nam ostale obširne poseke gozda ob vojaških objektih vzdolž cest in železnic, katerih večji del pa še danes prerašča bujen gozdni plevel. Prepuščene same sebi se te poseke polagoma vračajo v malovredne redke gozdove. Že sedaj je te poseke težko pogozditi, še težje bo pa na njih obnoviti gozd, če bomo z delom odlašali.

Vsaka sečnja, oziroma izkoriščanje gozdov se mora izvršiti iz gozdno-vzgojnega vidika tako, da se gozdovi kar največ mogoče naravnim potom pomlajujejo. Ne smemo se zadovoljiti samo s pogozdovanjem, snovanje novih nasadov ne reši problema če ni jamstva, da bodo ti nasadi nemoteno rasli. Ni dovolj uporabljati zakon, da se ščitijo gozdovi, ljudi je treba vzgojiti tako, da bodo sami spoznali potrebo po pogozdovanju in čiščenju gozdov, da bodo delo opravljali res z ljubeznijo do istih. Nujno pri tem je tesno sodelovanje vseh množičnih organizacij, posebno KLO-jev, ker morajo biti v stalnem stiku z gozdnimi posestniki. Le na ta način bomo dosegli zadovoljiv uspeh obnovitve in gojitve naših gozdov, ki pomenijo za nas neprecenljive vrednosti.

Pri spomladanskem pogozdovanju se je izkazalo, da so nekateri odbori planirali sicer obsežne pogozditve, ko pa je prišel čas pogozdovanja in so dospele sadike, so se branili sadik in dela. Tako n. pr.: Žabnica, Češnjica, Kokrica in drugi. Najbolje se je izkazal pri pogozdovanju KLO Jezersko, ki je samo z množičnimi organizacijami in mladino posadil 39.000 sadik; sodelovalo je 134 frontovcev, pionirjev in mladine, napravili so skupno 2.199 delovnih ur. Posadili so na novo 14.60 ha novih pogozditev ter 3.75 ha spopolnitve nadalje MLO Tržič, KLO Cerklje, Trstenik itd.

Na področju OLO-ja je bilo planirano: redne pogozditve 22 ha s 64.000 sadikami, kraških pogozdovanj 5 ha s 89 tisoč sadikami, čiščenje kultur 8 ha, čiščenje kraških zemljišč 4 ha. Izvršeno je bilo redne pogozditve 78 ha ali 354% z 237.000 sadikami, kraška pogozdovanja 7 ha ali 140% z 28.000 sadikami, čiščenje kultur 41 ha ali 501%, čiščenje kraških zemljišč 3 ha ali 50%. Da je bil plan za toliko presežen, je vzrok to, da je bil razmeroma nizko postavljen, ker se je računalo na manjše število razpoložljivih sadik in pomanjkanje delovne sile. Izkazalo se je, da so imele gozdne drevesnice mnogo več sadik, kot so jih izkazovale in se je iste brez oklevanja uporabilo. Nekateri KLO-ji, posebno mladina se je rada vključevala v delo in s tem pokazala mnogo razumevanja za pogozdovanje in čiščenje naših gozdov.

T. Č.

Prosvetni delavci so sodelovali pri proslavah Tedna matere in otroka

V proslave TMO so se v velikem številu vključili tudi prosvetni delavci našega okraja. V tem času so imeli številne roditeljske sestanke, na katerih razpravljali o vzgojnih vprašanjih. Skoraj vse šole so imele samostojne proslave TMO, ali pa so jih napravili skupno z množičnimi organizacijami. V nekaterih krajih so ustanovili prosvetne svete, ki bodo reševali prosvetno problematiko v tistih krajih. Na ta način stopajo kulturna in vzgojna vprašanja vse bolj v ospredje ter postajajo središče zanimanja širokih ljudskih množic. Vzgoja ni več samo vprašanje šole in učitelja temveč je vprašanje vseh množičnih organizacij in staršev. To sodelovanje šol, organizacij in staršev se bo v bodoče še bolj izpopolnjevalo. S tem se bodo dvigali vzgojni pa tudi učni uspehi in tako bo kultura v resnici postajala last ljudskih množic.

Večje šole so napravile tudi izložbe, kjer prikazujejo razvoj šole in učne uspehe. Nekaj šol je ustanovilo tudi cicibanove kotičke in pionirske sobe ter sestavilo brigade za nabiranje zdravilnih zelišč in sajenje oljaric. Ponekod so v tem tednu napravili šolske izlete v spremstvu staršev, kar je zopet nova vez med šolo in domom. Nekatere organizacije pa so v TOM pogostile in nagradile pionirje.

Teden matere in otroka je še bolj zbližal šolo in dom ter je še bolj postavil v ospredje skrb za mater in otroka. To bodo prosvetni delavci še vnaprej razvijali in bo postala stalen način dela za dosego lepše vzgoje otrok in srečo v družinah.

SKUD „Ivan Cankar" Tržič gostuje v nedeljo dne 18. junija ob 16. uri v **Kokrici**, kjer priredi KULTURNO PRIREDITEV s pestrimi točkami.

Drobne kulturne vesti

Škofja Loka, 4. junija.

Preteklo nedeljo je IZUD „Ivan Cankar" iz Virmaš - Sv. Duh gostoval v Škofji Loki, kjer je prepričevalno podal slovensko igro „Miklovo Žalo". Čeprav je to IZUD ustanovljeno šele letos je to narodno igro zelo dobro pripravilo, kar se je pokazalo z nastopom v Škofji Loki. Posebno je treba pohvaliti odlično kreacijo Almire in Serajnikovega sina Mirka. Vloga „Miklove Žale" je sama kot taka dobro podana, vendar je bila mestoma prejokava in neživljenjska. Petje ni povsem ustrezalo poteku igre in kvaliteti samega podajanja in bi bil zato priporočljiv resnejši študij, ki bi tudi to hibo odpravil.

Moški pevski zbor SKUD-a „France Prešeren" je preteklo nedeljo gostoval v Žirovnici, kjer je pred polnoštevilnim občinstvom podal uspel koncert narodnih in umetnih pesmi.

Na obletnico Župančičeve smrti je bila v Prešernovem gledališču v Kranju proslava počastitve njegovega spomina. O Župančiču je govoril tov. prof. Pavlič, a njegova pesniška dela so recitirali člani MKUD-a „Stane Žagar" iz Kranja, dočim je moški zbor SKUD-a „France Prešeren" odpel tri pesmi.

Roditeljski sestanek na sedemletki v Železnikih

Ko sem se preteklo sredo okrog 11. ure zvečer vračal od roditeljskega sestanka na sedemletki in sem s tem v zvezi premišljeval o časih, ko se našim materam in očetom ni nudila prilika, da bi se na tako demokratičen način lahko pogovorili o učnih uspehih svojih šolo-obveznih otrok sem ponovno prišel do spoznanja, da nam novi časi dajejo zares druge življenjske pogoje kot smo jih bili vajeni nekdaj. Predvsem ne moremo prezreti, da so v tem

(Nadaljevanje na četrti strani)

Kaj so pridobili vojaški invalidi z novo invalidsko zakonodajo

II.

Nova uredba o invalidskih prejemkih, ki ureja eno najpomembnejših pravic vsakega invalidskega upravičenca — pravico do invalidnine — pa je prinesla določbe, iz katerih je razvidno, da naša država, kljub velikanskim izdatkom in naporom za zgraditev socializma stalno izboljšuje gmotni položaj osebnih in družinskih invalidskih upravičencev.

To velja zlasti za najtežje invalide od I. do IV. skupine, ki prejemajo po novi uredbi vedno in brez izjem celo invalidnino. Invalidnina osebnega invalida I. skupine (100% z dodatkom) je zvišana od 2000 din na 3000 din; prav tako je zvišan tudi posebni dodatek za postrežbo in tujo pomoč od 2000 din na 3000 din. Ta dodatek pripada vsakemu invalidu I. skupine, ki ni v invalidskem domu ali kakšni drugi ustanovi, kjer ima postrežbo in brezplačno oskrbo.

Invalidnina osebnega invalida II. skupine (100%) je prav tako zvišana od 2000 din na 3000 din, invalidnina III. skupine (90%) od 1800 na 2400 din in invalidnina IV. skupine (80%) od 1600 din na 1900 din.

Invalidski prejemki osebnih invalidov od V. do X. skupine so ostali nespremenjeni.

Vsi osebni invalidi, ki prejemajo celo invalidnino so upravičeni do otroških doklad po določbah, ki veljajo za otroke delavcev, nameščencev in uslužbencev. Osebni invalidi od I. do vštete IV. skupine imajo razen tega tudi še pravico do drugih vrst podpore za otroke (podpora za opremo novorojenca, podpora za boljšo hrano matere in novorojenca in enkratno podporo za več otrok).

Družinska invalidnina (invalidnina vdove in otrok) znaša mesečno 1200 din, če šteje družina samo enega člana. Za vsakega nadaljnega člana pa se zviša za 200 din.

S to odločbo nove uredbe o invalidskih prejemkih so torej odpadle otroške doklade po 175 din mesečno za vsakega mladoletnega ali pridobitno nezmožnega otroka ali otroka, ki obiskuje šolo, prav tako nimamo več invalidnin za otroke, ampak le eno družinsko invalidnino, ki jo prejemajo bodisi vdova (1200 din) vdova z otroki (1200 din in zvišanje za za vsakega otroka po 200 din), sirote (če je le ena 1200 din, za vsako nadaljnjo pa zvišanje za 200 din). Če prejemajo družinsko invalidnino otroci, katerim sta padla, umrla ali sta pogrešana oba roditelja, se jim zviša celotni znesek invalidnine za 20%.

S to odločbo nove uredbe o invalidskih prejemkov se je položaj prejemnikov družinske invalidnine izboljšal in sicer:

1. namesto dosedanje otroške doklade 175 din bo prejemala sedaj vdova za otroke po 200 din poviška k svoji invalidnini;

2. vdova z otroki, ki je upravičena le do polovične invalidnine bo prejemala za otroke povišek po 100 din k svoji invalidnini, medtem ko preje ni bila upravičena do otroških doklad.

3. sirotam je zvišana invalidnina od 1000 din na 1200 din za prvo siroto.

Invalidnina staršev je ostala nespremenjena, pač pa je zvišana invalidnina dedov in babic, ki prejemata po novi uredbi, če sta upravičena do invalidnine oba 1200 din (poprej 1000 din), če pa le eden, pa 1000 din (prej 800 din),

3. člen uredbe določa, kdaj je upravičen prejemnik le do polovične invalidnine. Tudi tu imamo spremembe, ki so vse v korist prejemnikov invalidnine.

Polovico polne invalidnine dobivajo osebni invalidi od V. do X. skupine in drugi družinski upravičenci (vdove, otroci, starši, stari starši):

1. ki so uslužbenci, nameščenci, delavci ali upokojenci, katerih stalni čisti mesečni dohodki presegajo znesek 2000 dinarjev; doslej je pripadala vsem tem polovična invalidnina ne glede na višino njihovih prejemkov in so bili pri tem prizadeti predvsem upokojenci, ki so prejemali majhne pokojnine;

2. ki so kmetje in plačajo od svojih dohodkov nad 250 din davka letno na člana družinske skupnosti.

Po stari uredbi je pripadala kmečkemu prejemniku polovična invalidnina, če je plačal 200 din ali več letnega davka.

Posebna ugodnost je določena za tiste kmete, ki vstopijo v kmetjsko obdelovalno zadrugo; tem pripada za prvo leto po pristopu k zadrugi ne glede na višino davka cela invalidnina;

3. ki imajo od kakršnega koli pridobitnega dela ali sicer stalni čisti mesečni dohodek nad 2000 din, po stari uredbi je znašal ta znesek 1700 din;

4. polovična invalidnina pripada tudi tistim invalidskim upravičencem, ki so nad mesec dni v brezplačni oskrbi v državni ustanovi, ustanovi Zveze vojaških vojnih invalidov Jugoslavije ali v ustanovi kake druge družbene organizacije, dokler so tam. Ne zmanjša se pa invalidnina tistim, ki preživljajo osebe, ki so jih dolžni preživljati ali pa če so v taki ustanovi zaradi zdravljenja, šolanja ali izučitve.

(Dalje prihodnjič).

Fizkultura in šport

Uspešen nastop telovadnih društev okraja Kranj

Na predvečer telovadnega zleta društev okraja Kranj je priredil OTO akademijo v Prešernovem gledališču v Kranju. Sodelovala so sledeča društva: Škofja Loka, Tržič, Žiri in Kranj. Izvajanje sporeda je bilo kvalitetno na višini in je gledalce zadovoljilo. Predvsem moramo omeniti TD Škofja Loka, ki je prispevalo največ točk, katere so bile vse odlično izvedene (boks, valčkov ples, parterna gimnastika in pesem „o svobodi"). Oddaljene Žiri so dale le eno točko, ki pa je bila zelo dobro podana. Tržič je prispeval tri simbolične vaje (Po jezeru, Polonezo in slovansko lipo). Člani društev so nastopili na bradlji. Društvo Kranj pa je prispevalo k sporedu s talno gimnastiko.

Društvo iz Škofje Loke je nastopilo s sodobnimi vajami, ki so vsebovale zelo težke prvine. Take zmore le vztrajen telovadec. Spoznali smo nekaj zelo nadarjenih telovadcev in telovadk, ki bodo mogli tudi na medokrajnih tekmah častno zastopati svoje društvo in okraj. Vsekakor je to zasluga požrtvovalnih vodnikov. Telovadci iz Tržiča so podali sicer dobro naučene točke, vendar naj v bodoče opustijo stare simbolične vaje ter se oprimejo novih telovadnih motivov. Žiri so poslale samo eno skupino, zato ta ni mogla prikazati vsega kar znajo. OLO Kranj — poverjeništvo za prosveto je nagradilo TD „Ločan" iz Škofje Loke z zneskom 3.000 din.

Naslednjega dne, 11. t. m. je bil v Kranju tretji zlet telovadnih društev združen s parado in nastopom. Dopoldne ob 11. uri se je po mestu razvil sprevod vseh nastopajočih telovadcev, vojske in ostalih športnih društev s konjenico na čelu. Pred gimnazijo, kjer je stala tribuna, predstavniki oblasti, vojske in množičnih organizacij, je bil mimohod. Po povratku povorke iz mesta so se vsi skupaj zbrali pred sindikalnim domom, kjer jih pozdravil tov. Ogorelec, predsednik OTO in tov. Babič v imenu OLO ter zastopnik vojske.

Popoldne ob 15. uri je bil na okusno okrašenem športnem telovadišču okrajni telovadni nastop. Pred nastopom, ki ga je gledalo nad 3000 ljudi, je po pozdravu zastave predsednik OTO tov. Ogorelec v svojem govoru, ki ga je imel, poudaril namen fizkulture in razglasil izid tekmovanja med društvi. Prvo mesto je doseglo TD Tržič, ki je prejelo lepo prehodno zastavo okrajnega telovadnega odbora iz rok TD Stražišče.

Ob spremljavi sindikalne godbe iz Kranja so nastopili vsi oddelki splošne telesne vzgoje. Sodelovali so tudi oddelki naše vojske s puškami, dalje prva gimnazija iz Kranja z ritmičimi vajami in sedemletka iz Stražišča s prostimi vajami in igricami. Vsi oddelki so izvajali vaje dobro, zlasti pa mladinke s krogi. Pri orodni telovadbi je gledalcem zelo ugajala vrsta telovadcev iz Kranja, ki je nastopala na bradlji, pri čemer sta se zlasti odlikovala tov. Hafner in Kordež. Posebno točko je dala JA na drogu, bradlji in konju. Ti so prispeli iz Ljubljane in so pokazali izredno lepe in težke vaje.

Organizacija je bilo odlična. Nastopanje brez zadržkov je potekalo dobri dve uri. Tehničnemu vodstvu gre vsa pohvala. Trdimo lahko, da do danes še nismo videli v Kranju tako dobro organiziranega nastopa. Želja pa bi bila, da bi se število nastopajočih ob četrtem okrajnem nastopu podesetorilo, za kar je potrebno, da priskočijo vse množične organizacije OTO na pomoč.

V primerjavi z nastopom društev v letu 1947 moremo ugotoviti, da je bila takrat udeležba številnejša, da pa je bil letošnji nastop ob udeležbi približno 700 sodelujočih kvalitetno mnogo boljši. Na vsak način je pokazal letošnji zlet, da je novo okrajno telovadno društvo v času od občnega zbora do danes doseglo resne uspehe v pogledu discipline, boljše organizacije dela in večje aktivnosti članov. Prav gotovo se letošnji nastop ne da primerjati z lanskim za katerega lahko rečemo, da je bil porazen. Kljub temu pa ugotavljamo, da v sestavu društev najšibkejšo točko tvori Kranj, ki ima veliko število prebivalstva in dovolj telovadnega kadra, pa vseeno ne more preiti iz krize k agilnejšemu delu.

Letošnji okrajni telovadni zlet je prikazal, da imamo v telovadnih društvih vrsto vnetih telovadcev in telovadk, ki bodo v najkrajšem času dosegli lepo višino pri izvajanju telesnih vaj. V pogledu množičnosti so najboljša društva: Tržič, Škofja Loka, Žiri, Železniki in Naklo.

Otvoritev nove plavalne sezone v Kranju

Kranj, 11. junija

Danes je plavalna sekcija SŠD Železničar Kranj ob priliki okrajnega telovadnega zleta priredila plavalne tekme. Nastopilo je precej plavalcev Kranja. Tekme so se pričele ob 9. uri zvečer in jim je prisostvovalo okrog 1000 gledalcev. V 15 plavalnih točkah so nastopali člani, mladinci, mladinke in pionirji, ki so jih gledalci z navdušenjem pozdravljali. Važnejši rezultati so:

10 m prsno mlajše mladinke:
1. Hribar 1.46 minut; 2. Stare 1.55.7

100 m prsno mladinci:
1. Košnik Stane 1.26.2 min; 2. Petrič Drago 1.30.3 min.

100 m metuljček mladinci:
1. Krušič Bogdan 1.25.7 min;

50 m prosto mlajši mladinci:
1. Keler 0.35 minut; 2. Gantar 0.36.2;

100 m hrbtno mladinci:
1. Trefalt 1.34.2; 2. Ilovar 1.38.3 min;

50 m prosto pionirke:
1. Ješe 0.50.5 min; 2. Koncilija 1.03.2 minute.

Po skokih v vodo je bila waterpolo tekma med modrimi in rdečimi z rezultatom 5 : 2 za rdeče.

Uspeh prireditve je bil velik, saj se je ob tej priliki lepo prikazala masovnost plavalne sekcije. V Kranju se je pričelo gojiti plavanje v glavnem šele po osvoboditvi ter se je do sedaj že močno razvilo. Za to gre predvsem zahvala tov. Tičarju, Trefaltu in Galu, ki so s pravilnim vodstvom znali vzgojiti plavalce.

Drobne in važne vesti OD VSEPOVSOD

8. junija je obhajal svojo šestdesetletnico dr. Anton Kržišnik, minister za socialno skrbstvo LRS.

Postavljen je odbor za ureditev zapuščine Otona Župančiča s tov. Ferdo Kozakom na čelu.

Nad 300 vagonov rib so nalovili v 20 dneh ribiči na področju Splitske oblasti.

RODITELJSKI SESTANEK NA SEDEMLETKI V ŽELEZNIKIH

(Nadaljevanje s tretje strani)

pogledu končno v veliki meri odpravljene vse razredne razlike, ki smo jih preje lahko tako pogosto opazili. Danes ni več govora o učencih — dijakih, ki so si nekoč po trnjevi poti utirali gaz v življenje, pač pa imajo naši učitelji opravka samo z nadarjenimi in zaostalimi učenci, katerim skozi vse šolsko leto pomagajo pri dojemanju učne tvarine ter s sodelovanjem staršev v okviru roditeljskih sestankov usmerjajo učne uspehe posameznika v skladu z njegovimi razumskimi zmožnostmi. Starši šoloobveznih otrok so v danem primeru močna opora našemu učiteljstvu, ker prav roditeljski sestanki omogočajo neposredno sodelovanje med šolo in domom in pri spevajo k učnim uspehom naše mladine.

Na tem sestanku nas je učiteljstvo seznanilo z vlogo šole v novi Jugoslaviji in s tem kako naj šola in dom skupno rešujeta vzgojne probleme. Ko je bil dnevni red sestanka izčrpan, pa so matere in očetje pri razrednem učitelju še za posameznega šolarja lahko dobili podrobna pojasnila o njegovih ocenah, vedenju, itd.

Zadovoljni in pomirjeni so odšli roditelji s sestanka. Le učitelji, ki skozi vse leto v šoli spremljajo delo naših otrok pa so bili od nas pozabljeni. Naj bo tej vrzeli v skromno zadoščenje ta članek, ki naj izpriča njim in javnosti, da so jim za njihovo požrtvovalno delo

hvaležni roditelji.

TEDENSKA KRONIKA

Toča, debela kot orch se je v soboto popoldne vsula nad kraji Cerklje, Vašča, Dvorje, Pšenična Polica, Velesovo, Trata, Adergas, Češnjevek in Zgornje in Spodnje Brnike, kjer je uničila v pičlih 10 minutah okrog 300 ha žitnih površin in oljne repice. Tudi ostali posevki so pretrpeli veliko škodo, ki pa še ni vsa ocenjena.

Prehodno zastavico v trajno last kot najboljši aktiv v okraju si je koncem maja priboril mladinski aktiv pošte v Kranju. V njegovih vrstah delajo kot vzgledni mladinci in mladinke: Lukanc Anica, Mehle Eli, Jelen Ivan, Slana Dušan, Jaklič Pavla in Lukman Anica.

Okrog Stare Loke sta se v nedeljo zgubili dve ostriženi ovci. Poštenega najditelja prosim, da mi jih proti nagradi vrne. Franc Žagar, Stara Loka 8.

Spominski dnevi

17. junija 1945 prvi kongres AFŽ v Beogradu.
18. junija 1936 umorjen A. M. Gorki.
19. junija 1949 umrl Vladimir Nazor.
22. junija 1941 napad Nemčije na ZSSR —ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet.

Dežurna služba

18. junija ima službo pri soc. zavarovanju dr. Pance Pavel, telefon 353; lekarna: Centralna lekarna Titov trg; trafika: Mačefat Ana, Koroška cesta.

ŠAH

ZAČETNIKI

Železniki, 6. junija.

Kot voditelj pionirjev sem na sestankih že dalj časa opazoval, kako nekateri nosijo po torbicah in celo po žepih nekaj skrivnostnega. Med poukom so to skrivnost previdno skrivali, ko pa sem imel z njimi sestanek, so nekako počasi skušali povedati, da imajo šahovnice in papirnate figure. Vedeli so, da znam igrati šah. Vendar nihče od njih ni imel toliko poguma, da bi me vprašal, če bi jih hotel učiti. Ko pa so zvedeli, da že poznam njihovo skrivnost in željo, so me kar obsipali z vprašanji, kdaj začnemo s poukom.

No, dolgo me ni bilo treba nadlegovati. Rad sem jim obljubil, da jih bom učil in da pričnemo takoj drugi dan. Za naš tečaj smo določili vsako sredo od 3. do 5. ure. Strogo pa sem jim zapovedal, da bodo pazljivi, točni, mirni in da ne bodo izostajali. Doma sem poiskal Vidmarjeve razgovore o šahu z začetniki in naša šola se je pričela. Pouka se je udeleževalo 9 pionirjev in ena pionirka. Pričakoval sem večjega odziva in bil sprva kar presenečen. Mislil sem, da jih bo več. A vsi ti, kar jih je bilo so se tako vestno držali napovedanih ur, da sem kljub temu zadovoljen. Take točnosti bi od bolj množičnega obiska pač ne mogel pričakovati.

Šahovska teorija je bila vsem španska vas. Snov pa so zelo dobro zajemali in dokler slehernemu konj ni gladko stekel po šahovnici, toliko časa ga je vsak jahal. Razen srednje igre in nekaj končnic smo v glavnem predelali vse. Ob zaključku so pionirji želeli igrati turnir in so se že med seboj poizkusili. Pri tem se je pokazalo, da trud ni bil zaman. Mnogi so kar dobri in so se znašli v lepih kombinacijah. Prva tri mesta so zasedli: prvo Šmid Matevž, drugo Talar Janez in tretje Jelenc Tine.

Za konec turnirja sem igral z njimi simultanko na šestih deskah. Štiri partije sem dobil, dve pa izgubil. Dobila sta jih pionirja Šmid Matevž in Demšar Ante.

Tečaj je trajal tri mesece in se je vršil redno tedensko po dve uri. Mnogo truda je bilo treba, a uspeh ni izostal. Prepričan sem, da bodo prav ti pionirji ob marljivem študiju in vztrajnem igranju zasedli prve mladinske vrste v šahu, sčasoma pa postali dobri šahisti.

Foto-kinoamaterski klub Kranj priredi v čast I. Kongresa Ljudske tehnike Slovenije

I. RAZSTAVO GORENJSKIH FOTO-AMATERJEV

ki bo od 17. do 22. junija v spodnji dvorani Doma JA (Stara pošta). — K otvoritvi razstave 17. junija ob 9. uri dop. vabimo vse ljubitelje fotografije.

Kino

„STORŽIČ" KRANJ od 17. do 21. junija ameriški film „Vojna divjih mačk".
„SVOBODA" STRAŽIŠČE: od 16. do 19. junija sovjetski film „Vlak pelje na vzhod".
ŠKOFJA LOKA: od 15. do 18. junija avstrijski film „Proces".
TRŽIČ: 17. in 18. junija sovjetski film „Konstantin Zaslonov", 21. in 22. junija francoski film „Kralj".

Objave

Ocenjevanje cestno motornih vozil

Obveščamo vse lastnike cestno motornih vozil, da se vrši ocenjevanje istih za okraj Kranj vsako četrto sredo v mesecu od 9. do 11. ure dopoldan v Kranju.

Vsi interesenti morajo prijaviti potrebo po ocenitvah motornega vozila najkasneje 5 dni pred določenim rokom na poverjeništvo za lokalni promet pri OLO Kranj — Majstrov trg 9 (telefon 416).

OLO Kranj — Poverjeništvo za lokalni promet

NATEČAJ

Industrijsko kovinarske šole tovarne verig Lesce pri Bledu za vpis učencev za šolsko leto 1950/51

Industrijsko kovinarska šola tovarne verig v Lescah, sprejme v tem šolskem letu 35 novih učencev. Pravico vpisa imajo učenci, ki so izpolnili 14, a niso prekoračili 17. leta starosti. Ostali pogoji za sprejem so: dovršena 2 razreda nižje srednje šole ali 6 razredov sedemletke. Sprejemajo se pa tudi z 4 razredi ljudske šole, ki so napravili izpit z odličnim ali prav dobrim uspehom. Učenci, ki se žele izučiti v kovinarski stroki naj prineso s seboj sledeče dokumente:

1. rojstni list,
2. zdravniško izpričevalo,
3. spričevalo zad. šol. leta,
4. karakteristiko LMS,
5. lastnoročno pisano prošnjo za sprejem,
6. pismeno obvezo staršev (varuha), da bo učenec po končanem šolanju delal v podjetju, kamor ga bo dodelila Gen. direkcija za kovinsko in elektro industrijo,
7. pismeno obvezo staršev (varuha), da bodo poravnali vse stroške internatske oskrbe in šolanja, ako bi učenec samovoljno zapustil zavod.

Učenci te šole imajo priliko izučiti se za strojnega ključavničarja, strugarja ali orodjarja. Imajo vso oskrbo. Poleg tega pa prejemajo še mesečno štipendijo.

Kdor se zanima za Ljudsko tehniko se lahko izpopolnjuje v radiotehniki, avtomoto krožku, modelarstvu in jadralstvu.

Učenje na tej šoli traja 3 leta. Učenci imajo 24 ur teoretičnega ter 24 ur praktičnega pouka ter jim pripada 1 mesečni dopust.

Vsem t. zad. šolam priporočamo za efektno propagando za vpis v to šolo. Rok za sprejemne izpite bo javljen naknadno. Pismene prijave naslovite na industrijsko kovinarsko šolo tovarne verig.

Uprava Industrijske kovinarske šole tovarne verig Lesce pri Bledu sporoča, da se vršijo sprejemni izpiti za I. razred dne 20. junija 1950 ob 8. uri zjutraj v industrijski šoli. Kandidatje naj prinesejo s seboj dokumente, ki so bili objavljeni. Ob pričetku šole pa naj prinesejo s seboj odjave od KLO in MLO.

IKŠ tovarne verig Lesce — Bled

KRANČANI SPRAŠUJEJO ...

ali je koncertna poslovalnica v Ljubljani oskrbela v „Tednu matere in otroka" v Kranju minimalni ali maksimalni program? Stroški obračuna so namreč precej visoki; v gotovini 5.388 din in prevoz Kranj — Ljubljana ter večerja. Tudi vstopnina 25 din ni bila v skladu brez obljubljenega moškega kvinteta „Fantje na vasi" in „Ježka", ker je del sporeda odpadel. Upravičeno smo pričakoval kaj več, a ne da nas imajo Ljubljančani za manj vredno občinstvo, kot je v središčih.

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik: Telatko Marjan — Naslov uredništva in uprave: Kranj, Ljubljanska cesta 1/II — Tel. št. 478 — Izhaja vsak četrtek
Letna naročnina znaša 104 dinarjev — Štev. ček. poslednice 611-90200-7 — Tiska Gorenjska tiskarna, Kranj 32154 50